

Status	Datum vergadering Gedeputeerde Staten	Eindtermijn
Openbaar	23 april 2024	n.v.t.

Onderwerp

Routekaart Regionale Energie Strategie (RES) elektriciteit

Advies

- 1 Vast te stellen de GS-brief aan PS 'Routekaart RES Elektriciteit'
- 2 Vast te stellen de GS-brieven aan de bestuurlijke RES-trekkers, te weten wethouder Lock (RES Alblasserwaard), wethouder Van Delft (RES Holland Rijnland), wethouder Van Dongen (RES Drechtsteden), wethouder Van Waveren (RES Hoeksche Waard), wethouder Kegel (RES Rotterdam Den Haag), wethouder Eijkenduijn (RES Goeree-Overflakkee) en wethouder Leferink (RES Midden-Holland).
- 3 Vast te stellen de publiekssamenvatting inzake de 'Routekaart RES Elektriciteit'.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- 1 GS-brief aan PS Routekaart RES Elektriciteit
- 2 Monitor RES 2023, PBL
- 3 GS-brief aan RES Alblasserwaard
- 4 GS-brief aan RES Drechtsteden
- 5 GS-brief aan RES Goeree-Overflakkee
- 6 GS-brief aan RES Hoeksche Waard
- 7 GS-brief aan RES Holland Rijnland
- 8 GS-brief aan RES Midden Holland
- 9 GS-brief aan RES Rotterdam Den Haag

1 Toelichting voor het College

In het coalitieakkoord 2023-2027 is afgesproken dat conform de afspraken in de RES'en er in 2030 6,3 tot 6,8 TWh aan duurzame elektriciteit geproduceerd wordt in de provincie Zuid-Holland. De RES Voortgangsdokument 2023 lieten zien dat verschillende RES'en achterlopen bij halen van hun deel van de doelstelling voor 2030. De RES Monitor 2023 van PBL onderschrijft dat veel RES'en in de provincie Zuid-Holland achterlopen. Hiermee raakt de doelstelling uit het coalitieakkoord om in 2030 6,3 tot 6,8 TWh aan duurzame elektriciteit te produceren uit zicht.

Als provincie zijn wij (mede) verantwoordelijk voor de realisatie van de afgesproken RES-biedingen. Dat is niet alleen afgesproken in het klimaatakkoord, de RES'en en het coalitieakkoord, maar deze biedingen voor 2030 zijn slechts een tussendoelstelling onderweg naar onze bijdrage aan de hogere streefcijfers uit het Nationaal Plan Energiesysteem voor de periode 2031-2050. Dat vraagt van de provincie om conform het coalitieakkoord een proactieve houding aan te nemen, zodat we het halen van de doelen niet belemmeren, maar juist mogelijk maken en er samen actief aan werken om de RES-biedingen te realiseren.

In het Klimaatakkoord is afgesproken om in 2025 vergunningen voor concrete projecten te verlenen. Helaas halen we dit niet voor de meeste projecten, maar om de RES'en ruimte te bieden en te voorkomen dat de provinciale besluitvorming een vertragende factor is bij het halen van de RES-biedingen, presenteren we een helder stappenplan om tot realisatie van de Zuid-Hollandse RES-biedingen te komen. In het stappenplan maken we onderscheid tussen 3 situaties:

- RES-bod gehaald of in zicht (RES Goeree-Overflakkee en RES Hoeksche Waard),
- RES-bod niet in zicht, maar afspraken met RES-partners over te ondernemen stappen (RES Alblasterwaard en RES Rotterdam-Den Haag),
- RES-bod niet in zicht en nog geen concrete afspraken over het traject om te komen tot zoeklocaties met RES-partners (RES Drechtsteden, RES Holland Rijnland en RES Midden-Holland).

Het voorstel past binnen de door PS gestelde kaders van RES 1.0 en het coalitieakkoord. De uitwerking van aanvullende zoeklocaties voor windenergie kan leiden tot voorstellen voor aanpassing van het Provinciaal Omgevingsbeleid, ook in het Groene Hart.

Financieel en fiscaal kader

Totaalbedrag excl. BTW : € 150.000,00

Programma : Ambitie 3 - Schone energie voor iedereen

Financiële risico's : De kosten kunnen in 2025 oplopen tot € 500.000. De kosten lopen op indien de RES-partners niet mee willen delen in de kosten van het participatietraject met inwoners en als er een aparte planMER nodig is voor RES Midden Holland, RES Holland Rijnland en RES Drechtsteden. Deze kosten zijn deels op te vangen binnen de meerjarenbegroting voor de RES, daarin is jaarlijks € 200.000 opgenomen voor de RES.

Het risico bestaat dat gemeenten de Routekaart RES niet als uitgestoken hand ervaren en dat er daardoor bij de gemeenten minder eigenaarschap zal zijn voor de ontwikkeling van windparken en het animo om zelf de bevoegd gezag rol op zich te nemen. Dat betekent dat deze rol dan bij de Provincie komt te liggen. In de begroting en capaciteitsplan is daarmee geen rekening gehouden.

Juridisch kader

Vanuit de Omgevingswet is de provincie bevoegd om via de provinciale Omgevingsverordening ruimte op te nemen voor gemeenten om in hun Omgevingsplan zoeklocaties voor windenergie op te nemen. Ook is de provincie op basis van de Elektriciteitswet verplicht projectbesluiten vast te stellen voor windprojecten tussen 5 en 100 MW. De provincie kan die verplichting overdragen, zodat gemeenten, die dat willen, de ruimte krijgen om de besluitvorming te doen voor windprojecten. Om deze mogelijkheid open te houden is het belangrijk dat gemeenten als bevoegd gezag betrokken zijn bij de planMER procedure.

Wanneer gemeenten dit niet doen of als ze aangeven niet als bevoegd gezag op te willen treden voor windprojecten kan Gedeputeerde Staten ook zelf een projectbesluit nemen voor windprojecten tussen 5 en 100 MW. Besluitvormingsprocessen voor windenergie hebben gereede kans om tot bezwaar en beroep te leiden. Het is daarom zaak om een zorgvuldige besluitvormings- en participatieproces te doorlopen met de daarbij behorende onderzoeken, zoals een planMER en milieueffecttoets.

De RES is onder de Omgevingswet een programma als bedoeld in artikel 3.4 van de Omgevingswet. Het vaststellen van een Omgevingsprogramma is een bevoegd van Gedeputeerde Staten, de colleges van burgemeester en wethouders en het algemeen bestuur van het waterschap. Als er nieuwe zoeklocaties voor wind of zon op veld toegevoegd worden aan het provinciaal Omgevingsbeleid leidt dit ook tot de noodzaak om op enig moment de RES te herijken. Als de NRD/planMER voldoende detailniveau kent, kan de provinciale of regionale planMER hier voor worden gebruikt. De vormgeving en planning van de RES Herijking vergt nadere afstemming met de RES-partners.

2 Voorafgaande besluitvorming

In 2019 heeft de provincie via IPO het nationale Klimaatakkoord ondertekend, het Klimaatakkoord is de opvolging van het Energie Akkoord uit 2013 en nationale uitwerking van het Akkoord van Parijs uit 2015. Onderdeel van het Klimaatakkoord is dat provincies, gemeenten en waterschappen in Regionale Energie Strategieën (RES'en) hebben opgesteld. Daarin hebben RES'en o.a. hun bijdrage aan grootschalige hernieuwbare elektriciteit op land vastgesteld. De provincie Zuid-Holland kent 7 RES'en die gezamenlijk 6,3-6,8 TWh in 2030 hebben geboden.

In 2021 hebben de Provinciale Staten van Zuid-Holland de RES 1.0 van alle RES'en vastgesteld, inclusief de biedingen. Ook alle gemeenteraden en algemene besturen van waterschappen hebben deze vastgesteld.

In 2022 heeft Provinciale Staten de module energietransitie vastgesteld, waarmee de RES 1.0 is verwerkt in het provinciale Omgevingsbeleid. Waarbij de zoekgebieden voor windenergie nog nadere uitwerking tot zoeklocatie vragen.

In het coalitieakkoord 2023-2027 zijn de doelstellingen van de RES'en (6,3 -6.8 TWh opwek op land in 2030) onderschreven. Hierin is ook aangegeven dat de provincie de gemeenten aan gemaakte afspraken zal houden en zo nodig provinciaal instrumentarium inzetten.

In oktober 2023 is de Duidingsbrief RES Voortgangsdokument door GS vastgesteld. Hierin is een paragraaf opgenomen over de 'Rol van de provincie in de RES'.

In december 2023 heeft GS ingestemd met het onderzoeken van 6 voorkeurslocaties voor windenergie in RES Alblasserwaard. Sommige van deze voorkeurslocaties liggen in het Groene Hart.

3 Proces

De provincie heeft met alle RES'en geregeld ambtelijk en bestuurlijk overleg. Daarin komt de voortgang en achterblijven bij doelbereik regelmatig aan de orde. In RES Midden-Holland en RES Holland Rijnland is gesproken over RES herijking of herziening van zoekgebieden. In RES Holland Rijnland werken de gemeenten sinds begin 2022 aan Lokale Energie Strategieën. Een aantal daarvan is inmiddels publiek en bevat zoeklocaties voor windenergie, die niet passen in het huidige Omgevingsbeleid van de provincie en waarvan een aantal niet in RES 1.0 zijn opgenomen. Om te zorgen dat gemeenten hun bijdrage kunnen leveren is het zaak dat de provincie het proces opstart om het provinciaal Omgevingsbeleid aan te passen. Gemeenten vragen zich af in hoeverre de provincie bereid is het Provinciale Omgevingsbeleid aan te passen, als de gemeente aanvullende zoeklocaties voor windenergie voor 2030 aanwijst. De Routekaart RES Elektriciteit biedt hier een antwoord op.

De Routekaart RES Elektriciteit is bedoeld als ondersteuning van de gemeentelijke inspanningen om het RES-bod te realiseren. Het is echter mogelijk dat achterblijvende gemeenten de Routekaart niet zo opvatten, maar zien als een stap van de provincie richting het naar zich toe trekken van de regio. Dit speelt met name in RES Midden-Holland, RES Holland Rijnland en RES Drechtsteden. Het kan ook een rol spelen in RES Rotterdam Den Haag. Voor de gemeenten in RES Alblasserwaard, RES Goeree-Overflakkee en RES Hoeksche Waard biedt de Routekaart RES Elektriciteit zicht op de wijze waarop gemeenten in andere RES-regio's invulling gaan geven aan hun deel van het RES-bod.

4 Participatie en rolneming

De provincie gaat er vanuit dat de RES-partners net als de provincie gecommitteerd zijn aan het halen van het RES-bod voor 2030. Dat betekent dat we verwachten dat RES-partners de Routekaart RES Elektriciteit zullen zien als kans om zoekgebieden uit te werken tot zoeklocaties en om aanvullende zoeklocaties voor windenergie, die voortkomen uit het lokale participatieproces, in te brengen voor opname in het provinciale Omgevingsbeleid. De lokale participatie wordt aan de lokale RES-partners overgelaten, waarbij de provincie desgewenst ondersteuning biedt. Daar waar gemeenten hun rol niet nemen zal de provincie het lokale participatieproces over moeten nemen. De OER/planMER maakt onderdeel uit van het formele participatieproces.

De rolneming van de provincie verandert door dit voorstel. De bedoeling is om een meer pro-actieve houding aan te nemen en te zorgen dat de provincie niet meer de vertragende factor is bij het realiseren van het RES-bod. Tegelijkertijd geeft dit voorstel aan dat de provincie zo nodig de provinciale instrumenten inzet om het RES-bod te realiseren. Vanuit verschillende RES-regio's komt het signaal dat dit als een verrassende draai wordt gezien, omdat de provincie bij veel concrete projecten de vertragende of blokkerende factor is in de besluitvorming. RES-partners vragen zich o.a. af wat dit voorstel betekent voor situaties met botsende provinciale belangen, zoals weidevogels, erfgoed, het Groene Hart en andere aspecten van ruimtelijke kwaliteit.

5 Communicatiestrategie

Het advies is om de bestuurlijk RES-trekkers gelijktijdig met PS te informeren over de Routekaart RES Elektriciteit, met het verzoek om de andere RES-partners te informeren. De RES-partners worden ook geïnformeerd tijdens de reguliere ambtelijke en bestuurlijke overleggen.

Op 24 april organiseert RES Holland Rijnland een informatiebijeenkomst voor raadsleden en leden van Provinciale Staten. Voorgesteld wordt om daar de Routekaart RES Elektriciteit toe te lichten.

In RES Rotterdam-Den Haag wordt op korte termijn een raadsinformatiebrief gestuurd. De GS-brief aan PS over de Routekaart RES Elektriciteit wordt waarschijnlijk als bijlage meegestuurd.

Het advies is om richting de pers een passieve woordvoeringslijn te hanteren.